

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ В
ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача
кафедри, к.е.н.,
доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« » _____ **2024р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Удосконалення організації обліку і внутрішньогосподарського контролю на виробничому підприємстві»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач Шулаєва С.С.

Науковий керівник,
Атамас О.П. к. е. н., доцент

Науковий ступінь, посада

Дніпро – 2024

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: обліку і фінансів

Кафедра: Обліку оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Освітньо-професійна програма: «Обліку і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о.зав. кафедри _____

«___» _____ 20__р.

ЗАВДАННЯ

Шулаєва Софія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення організації обліку і внутрішньогосподарського контролю на виробничому підприємстві»

Науковий керівник: Атамас Олександр Петрович, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом по ДДАЕУ від «09» жовтня 2024 року № 3365

2. Термін подання здобувачем роботи: 21 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи: Фінансова звітність та облікові дані Фізичної особи-підприємця (ФОП) Лубянов, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999р. № 996 – XIV, Податковий кодекс України, НП(с)БО №7 «Основні засоби», МСБОН№16 «Основні засоби»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1.Теоретичні аспекти організації обліку та внутрішньогосподарського контролю. 2. Організація обліку та внутрішньогосподарського контролю та їх удосконалення. 3. Методика аналізу організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на ФОП Лубянов

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1.1. Визначення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на думку різних авторів та джерел. 1.2. Визначення організації обліку за законодавчими актами. 1.3. Класифікація внутрішньогосподарського контролю. 1.4. Нормативне регулювання обліку та внутрішнього контролю

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на підприємстві».

Кваліфікаційна робота містить: 50 сторінок основного тексту, 3 рисунки, 13 таблиці, 3 додатки, 76 літературних джерела.

Об'єкт дослідження: процес організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на виробничому підприємстві

Мета роботи: узагальнення теоретичних аспектів організації обліку та внутрішнього контролю на сільськогосподарському підприємстві.

Методи дослідження: наукової абстракції, історичного дослідження, логічного дослідження, метод порівняльного аналізу, діалектичний метод.

Було досліджено та узагальнено основи організації обліку та внутрішньогосподарського контролю сільськогосподарського підприємства. Проаналізовано стан та перспективу розвитку організації обліку і внутрішньогосподарського контролю сільськогосподарського підприємства. Надано рекомендації по удосконаленню організації обліку та покращення системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Ключові слова

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ
КОНТРОЛЬ, УДОСКОНАЛЕННЯ, РОЗВИТОК, НОРМАТИВНІ
АКТИ

ABSTRACT

Topic: «Improving the organization of accounting and internal control at the enterprise».

Qualification work: 50 page of the main text, 3 figures, 13 tables, 3 appendices, 76 literary sources.

The object of research is the process of organization of accounting internal control at a production enterprise.

The purpose of the work is to generalize the theoretical aspects of the organization of accounting and internal control at an agricultural enterprise.

Research methods. Scientific abstraction, historical research, logical research, method of comparative analysis, dialectical method.

The basics of the organization of accounting and internal control of an agricultural enterprise have been studied and generalized. The state and prospects for the development of the organization of accounting and internal control of an agricultural enterprise are analyzed. Recommendations are given for improving the organization of accounting and improving the internal control system at the enterprise.

Key words

ORGANIZATION OF ACCOUNTING, INTERNAL CONTROL,
IMPROVEMENT, DEVELOPMENT, REGULATIONS

ЗМІСТ	
РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ВИРОБНИЧОМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	10
1.1. Організація бухгалтерського обліку в системі управління виробничим сільськогосподарським підприємством	10
1.2. Особливості організації внутрішньогосподарського контролю на виробничому сільськогосподарському підприємстві	20
1.3. Інформаційне забезпечення та складові елементи системи внутрішньогосподарського контролю	22
Висновки до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФОП ЛУБЯНОВ	28
2.1. Фінансово-економічна характеристика ФОП Лубянов	28
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби	31
2.3. Удосконалення організації бухгалтерського обліку на виробничому підприємстві ФОП Лубянов	36
Висновки до другого розділу	39
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФОП ЛУБЯНОВ	40
3.1. Специфіка організації системи внутрішнього контролю ФОП Лубянов	40
3.2. Побудова оптимальної системи внутрішнього контролю на виробничому сільськогосподарському підприємстві ФОП Лубянов	42
Висновки до третього розділу	45
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	56

Перелік умовних позначень, скорочень та термінів.

СВГК – система внутрішньогосподарського контролю;

ВГК – внутрішньогосподарський контроль;

БО – бухгалтерський облік;

НП(с)БО – Національне положення стандарт бухгалтерського обліку;

МСБО – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність удосконалення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на сільськогосподарських підприємствах зумовлена необхідністю підвищення ефективності виробничих процесів та управлінських рішень. Сільськогосподарський сектор стискається з високими ризиками, зокрема, коливаннями цін на продукцію та природними катаклізмами, що вимагає надійної системи контролю за витратами та ресурсами. Надання точних та своєчасних даних про фінансовий стан підприємства допомагає зменшити фінансові втрати та оптимізувати витрати підприємства. Використання сучасних автоматизованих систем дозволяє знизити помилки, прискорити процеси та підвищити прозорість звітності. Удосконалення цих процесів є необхідним для підвищення конкурентоспроможності та стабільності сільськогосподарських підприємств у складних економічних умовах.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та розробка рекомендацій щодо удосконалення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на виробничих підприємствах сільськогосподарського сектору, зокрема, через впровадження сучасних методів та технологій для підвищення ефективності управління ресурсами, зниження фінансових ризиків та забезпечення прозорості фінансової звітності.

Завдання для виконання цієї мети:

- аналіз існуючої системи обліку та внутрішньогосподарського контролю на сільськогосподарському підприємстві для виявлення недоліків та проблемних аспектів;
- оцінка впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на ефективність обліку та контролю в аграрному секторі на виробничому підприємстві;

- розробка рекомендацій щодо вдосконалення облікових процедур, зокрема, через автоматизацію процесів та інтеграцію сучасних інформаційних технологій;

- визначення методів підвищення прозорості та достовірності фінансової звітності на підприємстві;

- оцінка впливу удосконалення внутрішнього контролю на зниження фінансових ризиків та підвищення ефективності управління на підприємстві.

Об'єктом дослідження процес організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на виробничому підприємстві.

Предметом дослідження є методи інструменти та організаційні аспекти удосконалення обліку та внутрішньогосподарського контролю на сільськогосподарському підприємстві, особливо, впровадження автоматизованих систем обліку, удосконалення процедур контролю за витратами, управління запасами та фінансовою звітністю.

Методи які використовувалися для досягнення цілей: аналіз документів для вивчення існуючих нормативно-правових актів, методичних рекомендацій та стандартів обліку, що регулюють внутрішній контроль на сільськогосподарському підприємстві; метод порівняння для порівняння різних підходів до організації обліку та внутрішнього контролю на підприємстві; метод експертних оцінок для збору думок фахівців та практиків щодо ефективності сучасних систем обліку та контролю в аграрному секторі; метод моделювання для створення моделей оптимізації обліку та контролю з урахуванням специфіки сільськогосподарського підприємства.

Практичним значенням від одержаних результатів є розробка конкретних рекомендацій для сільськогосподарського підприємства щодо удосконалення системи обліку та внутрішньогосподарського контролю. Що дозволить підвищити ефективність управління фінансовими та виробничими потоками.

Публікації: Статтю на тему « Удосконалення організації внутрішнього контролю на виробничому підприємстві: новітні теоретичні постулати» опубліковано в електронному науково-практичному журналі «Цифрова економіка та економічна безпека» Випуск 5(24)/2024.

Структура і обсяг роботи: кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів основного матеріалу, висновків та пропозицій, списку використаної літератури та додатків

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ВИРОБНИЧОМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Організація бухгалтерського обліку в системі управління виробничим сільськогосподарським підприємством

Бухгалтерський облік є невід'ємною складовою системи управління будь-яким підприємством, а в сільському господарстві він відіграє особливо важливу роль через специфіку галузі.

Він забезпечує точне відображення фінансових операцій, контролює витрати і доходи підприємства, дозволяє здійснювати аналіз ефективності діяльності підприємства і дотримуватися вимог законодавства.

Організація бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах передбачає комплексний підхід, що включає різні аспекти, пов'язані з особливостями аграрного виробництва.

Організація бухгалтерії та бухгалтерської служби в сільськогосподарстві може бути як централізованою, так і децентралізованою. Це залежить від масштабу підприємства. На великих підприємствах бухгалтерський облік зазвичай поділяється на кілька підрозділів: облік основних засобів, витрати на виробництво, заробітну плату, а також інші фінансові аспекти. Важливим є створення чіткої організаційної структури, що дозволяє ефективно управляти фінансами та зберігати точність облікових записів [30].

Структура бухгалтерії на сільськогосподарському підприємстві залежить від його розміру, організаційної форми та специфіки діяльності. Однак незалежно від цих факторів, головною метою бухгалтерії та бухгалтерської служби є забезпечення точного обліку фінансових та господарських операцій, контролю за витратами і доходами, а також

дотримання вимог законодавства. Зазвичай Бухгалтерія в сільськогосподарських підприємствах організовується таким чином, щоб забезпечити ефективне управління фінансами і розподіл обов'язками між різними підрозділами.

Багато авторів та дослідників-науковців займалися і займаються висвітленням питання щодо удосконалення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на сільськогосподарських підприємствах [63]. Деяких авторів та теми їх дослідження узагальнено у таблиці.

Таблиця 1.1

Науковці та теми їх дослідження

Автор	Назва праці	Дослідження
1	2	3
Грінченко Г. І. [20]	Управлінський облік та контроль на підприємствах аграрного сектору	У своїй праці він досліджує основу управлінського обліку та внутрішнього контролю на сільськогосподарських підприємствах, акцентуючи увагу на їх специфіці та проблемах.
Ковальова Т. О. [28]	Організація обліку на малих підприємствах: теоретичні та практичні аспекти	У своїй праці вона вивчає організацію бухгалтерського обліку на малих підприємствах, зокрема, в аграрному секторі, а також проблеми автоматизації обліку і внутрішнього контролю.
Бевз О. М.[6]	Внутрішній контроль на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та рішення	У своїй праці оцінює важливість внутрішнього контролю над сільськогосподарських підприємствах, розглядаючи способи удосконалення обліку та підвищення ефективності управління.
Самойлова І. В.[65]	Автоматизація обліку в сільськогосподарському господарстві: Сучасні тенденції	Досліджує використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації бухгалтерії та обліку на сільськогосподарських підприємствах.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Подольський М.В.[59]	Методи контролю та обліку на аграрних підприємствах	Описує методи внутрішнього контролю та обліку на аграрних підприємствах, а також можливості для оптимізації цих процесів.
Сухарева О.М. [72]	Удосконалення бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах	Аналізує питання удосконалення організації БО для малих і середніх фермерських господарств.
Кузьменко І. І.[35]	Фінансовий облік і внутрішній контроль на малих сільськогосподарських підприємствах	Оцінює специфіку організації обліку на малих сільськогосподарських підприємствах та внутрішнього контролю в умовах обмежених ресурсів.
Савченко Л. В.[64]	Автоматизація обліку на сільськогосподарських підприємствах: основні проблеми та рішення	Описує основні проблеми автоматизації обліку на сільськогосподарських підприємствах та пропонує рішення для покращення управлінського та бухгалтерського обліку.

Централізована бухгалтерія характерна для великих сільськогосподарських підприємств, які мають кілька філій або підрозділів. В такому випадку всі облікові операції здійснюються в одному місці, а підрозділи підприємства надсилають відповідні документи для обробки.

Децентралізована бухгалтерія зазвичай застосовується в малих підприємствах або фермерських господарствах, де облік ведеться окремо для кожного підрозділу або навіть для кожної ділянки виробництва [9].

На сільськогосподарському підприємстві бухгалтерія часто поділяється на кілька основних підрозділів, кожен з яких відповідає за конкретні функції обліку.

Підрозділи та їх основні функції

Підрозділи	Функції підрозділів
Облік ОЗ і нематеріальних активів	Займається обліком та амортизацією основних засобів (земельних ділянок, будівель, техніки, обладнання) та нематеріальних активів патентів ліцензій. Враховується їхня вартість нарахування амортизації та контроль за технічним станом. В Україні ці питання регулюються П(С)БО №7 “Основні Засоби”.
Облік витрат на виробництво	Займається обліком усіх витрат підприємства, які пов'язані з виробництвом сільськогосподарської продукції. Сюди входять витрати на посів, обробку землі, купівлю добрива, засобів захисту рослин, оплату праці та інші операційні витрати.
Облік біологічних активів	Для підприємств у сільськогосподарській сфері характерним є облік тварин і рослин, як біологічних активів. Цей підрозділ відповідає за оцінювання вартості біологічних активів, їх зростання, зміни в кількості та вартості, а також за облік витрат та доходів, пов'язаних з біологічними активами. Відповідно до МСБО 41 “Сільське господарство”, біологічні активи обліковуються за справедливою вартістю на дату балансу
Облік грошових коштів та розрахунків	Здійснюється контроль за рухом грошових коштів, банківськими операціями, взаєморозрахунками з постачальниками, покупцями та іншими контрагентами.
Облік заробітної плати	Здійснює нарахування заробітної плати працівникам підприємства, облік відрахувань на соціальне страхування, податків, а також контроль за розрахунками з працівниками за виконану роботу.
Податковий облік	Спеціалізовані бухгалтери займаються введенням податкового обліку, що включає правильний розрахунок і своєчасну сплату податків. Наприклад, податок на прибуток, земельний податок, а також моніторинг змін у Податковому законодавстві.

Стосовно обліку біологічних активів: рослини та тварини що є активами підприємства мають зміну вартість і потребують окремого обліку відповідно до їх фізіологічних процесів, тому важливо правильно визначити та документувати ці зміни.

Керівник бухгалтерії, тобто головний бухгалтер, несе загальну відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, його відповідність вимогам законодавства, а також за підготовку і подачу звітності. Основна мета головного бухгалтера - організувати роботу всіх підрозділів бухгалтерської служби, здійснювати контроль за виконанням

внутрішніх процедур, а також консультувати керівництво підприємства з питань фінансів та обліку.

У сучасних умовах більшість сільськогосподарських підприємств застосовують програмне забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку. Це дає можливість знизити ймовірність помилок та шахрайства, підвищити ефективність і точність обліку, а також зекономити час на обробку фінансової інформації. Автоматизовані системи дозволяють швидко генерувати, звіти здійснювати аналіз і контролювати рух коштів [64].

Тобто, організація бухгалтерії та бухгалтерської служби на сільськогосподарському виробничому підприємстві є основним та ключовим елементом задля досягнення ефективності в управлінні фінансами та забезпечення стабільної діяльності підприємства. Чітка структура бухгалтерії, розподіл обов'язків між підрозділами та використання сучасних технологій дозволяє успішно вести облік, контролювати витрати та доходи, а також своєчасно виконувати зобов'язання перед державою та іншими контрагентами.

Крім загальних принципів бухгалтерського обліку, для сільськогосподарських підприємств застосовуються специфічні методи. Так, облік витрат на виробництво передбачає визначення собівартості продукції, що включає витрати на посів, обробку ґрунту збирання врожаю та інші операції. Окремим напрямом є облік біологічних активів, таких як тварини й рослини, що підлягають змінам вартості в залежності від їхнього росту і розвитку. Також важливим є облік амортизації сільськогосподарської техніки та будівель, а також управління запасами сільськогосподарської продукції.

У бухгалтерії сільськогосподарських підприємств існують специфічні методи, які враховують у себе особливості аграрного виробництва, де важливими є не лише фінансові, але й біологічні та природні процеси. Ці методи дозволяють точно відображати витрати, доходи та результати

діяльності, відповідаючи при цьому вимогам законодавства і міжнародним стандартам бухгалтерії. Основні методи обліку що використовуються в сільському господарстві зображено у додатку А.

Тобто, можна зробити висновки, що методи обліку, які використовуються в сільському господарстві на підприємстві враховують у себе не тільки фінансові, але й біологічні та природні аспекти виробництва. Вони дозволяють точно відображати витрати, доходи, зміни вартості біологічних активів і технічного обладнання [72]. Своєчасне застосування цих методів допомагає підприємствам планувати свою діяльність, знижувати витрати та підвищувати рентабельність.

Для правильного функціонування сільськогосподарського підприємства необхідно здійснювати детальне планування витрат на виробництво, включаючи як прямі, так і непрямі витрати. Прямі витрати пов'язані з основною діяльністю підприємства. Наприклад, з купівлею насіння, добрива, оплатою праці працівників тощо. Непрямі витрати включають витрати на утримання техніки, адміністративні витрати тощо. Важливим є правильний розподіл витрат за видами діяльності, такими як вирощування, обробка зберігання, та транспортування.

Важливим аспектом бухгалтерського обліку є точний облік доходів, отриманих від продажу продукції, а також від державних субсидій і підтримки аграріїв [59]. Підприємства повинні вести детальний облік всіх джерел доходів, порівнюючи фактичні результати із запланованими. Це дозволяє своєчасно реагувати на зміни на ринку та вживати заходів задля покращення фінансових результатів у діяльності підприємства.

Доходи сільськогосподарського підприємства зазвичай складаються з виручки від продажу продукції, але вони також можуть включати й інші джерела доходів такі як субсидії, дотації, орендні платежі, доходи від реалізації запасів або іншої діяльності, що не є основною діяльністю підприємства. Облік доходів на сільськогосподарському підприємстві

здійснюється за такими напрямками як доходи від реалізації продукції та інші доходи. Детальніше зображено у таблиці.

Таблиця 1.3

Напрямки доходів та їх характеристика

Напрямок	Характеристика
Доходи від реалізації продукції	Цей напрямок є основним джерелом доходів для сільськогосподарського підприємства. Облік здійснюється на підставі документів які підтверджують факт продажу продукції наприклад накладні договори рахунки фактури. Враховується, як товар не доходи від продажу тваринницької продукції, так і доходи від переробки сільськогосподарської продукції.
Інші доходи	Інші доходи включають у себе: доходи від оренди земельних ділянок; від продажу побічних продуктів (підстилки, кормів, насіння); відсотки на депозитах або інші доходи, які не мають безпосереднього відношення до основної діяльності виробничого підприємства.

Беручи до уваги облік витрат на сільськогосподарському підприємстві, то їх можна класифікувати за кількома критеріями, які доцільно зобразити у вигляді наступної таблиці.

Таблиця 1.4

Критерії витрат на виробництві та їх характеристика

Назва критерій	Характеристика
Прямі витрати	Це витрати, які пов'язані з виробництвом продукції. Наприклад, насіння, добрива, засоби захисту рослин, корм для тварин, оплата праці безпосередньо зайнятих у виробництві.
Непрямі витрати	Вони включають витрати на адміністративне управління амортизацію техніки та витрати на отримання будівель і транспортні витрати. Дані витрати розподіляються між різними видами діяльності підприємства на основі розроблених калькуляцій.
Витрати на утримання біологічних активів	Такі витрати враховуються на утримання тварин та рослин зокрема на їх харчування ветеринарно обслуговування та інші засоби для підтримки та розвитку біологічних активів.

Для забезпечення прозорості та відповідності вимогам законодавства сільськогосподарські підприємства складають фінансову звітність яка повинна включати в себе такі складові, як: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Дані вимоги охарактеризовано у таблиці.

Таблиця 1.5

Складові звітності підприємства та їх характеристика

Складові звітності	Характеристика
Баланс	Відображає фінансовий стан підприємства на певну дату включаючи активи пасиви та власний капітал.
Звіт про фінансові результати	Він підсумовує доходи та витрати підприємства за конкретний період та дозволяє отримати результати від основної діяльності такі як прибуток або збиток.
Звіт про рух грошових коштів	Даний звіт відображає та визначає джерела і використання грошових коштів підприємством, що є важливим для оцінки ліквідності даного підприємства.

В управлінському обліку для сільськогосподарських підприємств здійснюється регулярний аналіз фінансових показників. Ключовими аспектами є розрахунок собівартості продукції, рентабельності та ефективності використання ресурсів. Це дає змогу оцінити ефективність виробництва і вчасно виявити проблеми, що можуть вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Сільськогосподарські підприємства зобов'язані подавати фінансову звітність відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема баланси, звіти про фінансові результати та рух грошових коштів.

Окрім того, необхідно ввести специфічні звіти для контролюючих органів та для отримання фінансової підтримки від держави. Звітність дозволяє не тільки виконувати вимоги законодавства, а й здійснювати аналіз фінансового стану підприємства.

В умовах сучасного розвитку технологій багато сільськогосподарських підприємств застосовують програмне забезпечення

для автоматизації бухгалтерських процесів. Використання автоматизованих систем дозволяє знизити ймовірність помилок, підвищити точність обліку та зменшити витрати часу на обробку фінансової інформації. Це також сприяє підвищенню ефективності управління фінансами.

В організації бухгалтерського обліку необхідно чітко визначити відповідальність кожної особи за конкретний етап обліку та контроль за його виконанням. Важливу роль відіграє внутрішній фінансовий контроль, який допомагає запобігти можливим порушенням і забезпечити правильність фінансових операцій.

Для організації бухгалтерського обліку в Україні необхідно дотримуватися низки законодавчих актів, які перелічені у таблиці.

Таблиця 1.5

Законодавчі акти та їх характеристика

Законодавчі акти	Характеристика
“Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” №996-XIV від 16.07.1999р.) [23]	Регулює основи ведення бухгалтерії та фінансової звітності в Україні.
Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку НП(С)БО	П(с)БО №1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. [50]
	П(с)БО №7 “Основні Засоби”. [51]
	П(с)БО №9 “Запаси”. [52]
Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010р. [58]	Регулює питання оподаткування підприємств, зокрема сільськогосподарських.
Закон України “Про сільськогосподарську кооперацію” №187 XII від 17 липня 1997 року [25]	Визначає правила обліку та фінансової звітності для сільськогосподарських кооперативів.

Для забезпечення належного функціонування бухгалтерського обліку важливо впровадити ефективну систему внутрішнього контролю, Вона включає в себе наступні види контролю, які зображені у вигляді таблиці.

Таблиця 1.6.

Назва контролю на підприємстві та їх характеристика

Назва Контролю	Характеристика
Контроль за дотриманням облікових процедур	Він здійснює перевірки на кожному етапі облікової діяльності для гарантування точності та правдивості даних
Контроль за використанням ресурсів	Через те, що сільське господарство вимагає значних витрат на основні засоби та біологічні активи, є дуже важливим контроль за їх ефективним використанням.
Аудит фінансової звітності	Регулярні внутрішні та зовнішні аудити можуть забезпечити виявлення потенційних помилок і порушень у фінансових звітах.

Контроль на підприємстві є важливим елементом для забезпечення його стабільної роботи та розвитку. Вона дозволяє своєчасно виявляти помилки та зловживання, забезпечуючи точність фінансової та оперативної звітності. Ефективний внутрішній контроль допомагає мінімізувати ризики, пов'язані з порушеннями законодавства, нецільовим використанням ресурсів чи шахрайством. Крім того, контроль дозволяє керівництву отримувати точну інформацію для прийняття управлінських рішень. Наявність чіткої системи контролю сприяє довірі з боку інвесторів, кредиторів і партнерів, знижуючи фінансові та репутаційні ризики. Він також сприяє оптимальному розподілу ресурсів і підвищенню ефективності виробничих і бізнес-процесів. Загалом, контроль є основою для збереження та розвитку підприємства на довгострокову перспективу.

1.2. Особливості організації внутрішньогосподарського контролю на виробничому сільськогосподарському підприємстві.

Організація внутрішньогосподарського контролю є ключовою складовою ефективного управління будь-яким підприємством, зокрема сільськогосподарським. В Україні функціонування такого контролю регулюється цілою низкою законодавчих та нормативних актів, що сприяють забезпеченню ефективного використання ресурсів, дотриманню технологічних норм і збереженню матеріальних та фінансових активів підприємства.

Внутрішній контроль в агропідприємствах охоплює не лише фінансові аспекти, а й технологічні процеси що сприяють підвищенню якості продукції та зниженню виробничих витрат [59].

Внутрішньогосподарський контроль у сільському господарстві має кілька основних функцій які відображені у таблиці.

Таблиця 1.7

Функції контролю та їх особливості

Функції	Характеристика
Контроль за використанням ресурсів	Він включає ефективне управління земельними технічними та іншими ресурсами що є важливими для функціонування підприємства. Відповідно до Закону України “Про землю” (ст.1, ст.5) аграрії повинні дотримуватися законодавчих вимог щодо використання природних ресурсів.
Контроль за технологічними процесами	На сільськогосподарських підприємствах необхідно забезпечити виконання агротехнологічних норм, що регулюються, зокрема, Законом України “Про сільськогосподарську техніку” (ст.3, ст.9).
Контроль за фінансовими операціями	Забезпечується на основі закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (ст.8, ст.9). Передбачає правильне ведення обліку доходів та витрат, що дозволяє здійснювати фінансовий контроль та аналіз ефективності витрачання ресурсів.
Контроль за якістю продукції	Відповідно до ЗУ “Про безпеку та якість харчових продуктів”(ст.8, ст.10), підприємства повинні контролювати безпеку продукції на всіх етапах її виробництва.

Правильно організації внутрішнього контролю на підприємстві передбачає чіткий розподіл обов'язків серед працівників. Згідно з Кодексом

Законів про Працю України (КЗпП), кожен працівник має чітко визначену роль, що дозволяє уникнути конфлікту інтересів та підвищити ефективність контролю. Особливо, дуже важливим аспектом є створення на підприємстві надійної системи документообігу, що дозволяє оперативно виявляти порушення або нецільове використання ресурсів.

Згідно з ЗУ “Про електронні документи та електронний документообіг” (ст.7), підприємства можуть застосовувати електронний документообіг що дозволяє значно знизити ризики несанкціонованих змін і втрат документів.

Для забезпечення ефективного внутрішнього контролю застосовується різноманітні методи. Перелік та характеристика методів відображено у таблиці.

Таблиця 1.8

Методи внутрішнього контролю та їх характеристика

Методи	Характеристика
Аналіз витрат і ресурсів	Проводячи регулярний аналіз фінансових та матеріальних витрат, підприємства можуть вчасно виявляти перевитрати і вживати коригуючих заходів. Згідно з ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (ст.5), всі витрати і доходи повинні бути правильно зафіксовані, відображені і проаналізовані.
Інспекції і ревізії	Важливим інструментом ВГК є проведення регулярних інспекцій, які дозволяють виявити порушення або недоліки в роботі. ЗУ “Про Державний фінансовий контроль” (ст.7) передбачає проведення перевірок фінансової діяльності підприємств для забезпечення належного використання ресурсів.
Картування процесів і ризиків	Важливим є аналіз можливих ризиків на різних етапах виробництва, що дозволяє вчасно вжити заходів для їх мінімізації. Такий підхід є частиною внутрішнього контролю та забезпечує стабільну діяльність підприємства.

Автоматизація контролю на підприємствах. Сучасні технології сприяють значному покращенню процесу контролю. Використання програмних засобів для ведення обліку та моніторингу дозволяє

забезпечити прозорість і точність в обробці інформації. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” (ст.7) стимулює використання електронних систем в управлінні підприємствами, що дозволяє оптимізувати роботу з документами та фінансовими операціями [59].

Також одним із важливих аспектів внутрішнього контролю на підприємстві є навчання працівників. Відповідно до Кодексу законів про працю України (ст.141-144), підприємства повинні забезпечувати належне навчання своїх співробітників, що дозволяє підвищити ефективність виконання контролюючих функцій.

Безпосередньо для забезпечення неупередженості та об'єктивності внутрішнього контролю підприємства можуть залучати незалежних аудиторів або консультантів. Згідно із Законом України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” (ст. 9), аудитори можуть перевіряти фінансову звітність підприємства та оцінювати ефективність його внутрішнього контролю.

1.3. Інформаційне забезпечення та складові елементи системи внутрішньогосподарського контролю

Внутрішньогосподарський контроль у сільськогосподарських підприємствах є важливим елементом для забезпечення стабільної роботи та конкурентоспроможності підприємства. Він допомагає ефективно управляти ресурсами, контролювати технологічні процеси, забезпечувати якість продукції і відповідність законодавчим вимогам. Для належного функціонування цієї системи необхідно ефективне інформаційне забезпечення та чітке розуміння складових елементів, що входять до складу внутрішнього контролю.

Інформаційне забезпечення є основою для правильного функціонування системи внутрішнього контролю, оскільки всі контрольні дії базуються на аналізі інформації. Від якості обробки даних залежить прийняття управлінських рішень і запобігання порушенням.

Основними компонентами інформаційного забезпечення є:

1. Документообіг. Його організація на підприємстві є необхідною для належного виконання контрольних функцій. Згідно з Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг” (ст.7), підприємства мають право використовувати електронні документи, що сприяє автоматизації процесів та зменшенню ймовірності помилок при оформленні документації. Підприємства зобов'язані створити чітку систему документообігу, яка дозволяє правильно оформлювати зберігати та передавати документи.

2. Програмне забезпечення. Для автоматизації процесів обробки та збереження даних використовуються спеціалізовані програми. Це можуть бути програми для ведення бухгалтерії, обліку матеріальних цінностей, контролю витрат та інших важливих аспектів діяльності підприємства. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” регулює вимоги до ведення бухгалтерського обліку, що повинно бути здійснено відповідно до міжнародних стандартів (ст. 3) [23]. Програмне забезпечення допомагає забезпечити точність та своєчасність звітності.

3. Бази даних. Для систематизації інформації важливо використовувати централізовані бази даних, які зберігають всі необхідні відомості про підприємства, включаючи, фінансові документи, інформацію про ресурси, виробничі процеси. Це забезпечує швидкий доступ до необхідної інформації для аналізування та прийняття управлінських рішень на підприємстві. Згідно з Законом України “Про захист персональних даних” (ст. 8), інформація про фізичних осіб має зберігатися з дотриманням вимог щодо її захисту.

4. Зовнішні джерела інформації. Для ефективного внутрішнього контролю підприємства використовують також зовнішні джерела інформації, такі як зміни в законодавстві, ринкові ціни на сільськогосподарську продукцію, прогнози щодо погодних умов тощо. Закон України “Про державну статистику” передбачає використання офіційних статистичних даних для оцінки ситуації на ринку і коригування бізнес-стратегій.

Інформація повинна бути своєчасною, достовірною, актуальною та доступною для всіх, хто бере участь у процесі внутрішнього контролю підприємства.

Ефективна система внутрішнього контролю на сільськогосподарському підприємстві включає кілька важливих елементів, які взаємодіють для досягнення цілей підприємства. Основними складовими елементами системи внутрішнього контролю є:

1. Контрольна середа, яка є основою системи внутрішнього контролю. Вона включає в себе організаційну структуру підприємства корпоративну культуру та ставлення керівництва до контролю. Основні складові контрольної середовища включають: розподіл функцій і обов'язків між підрозділами підприємства відповідно до Закону України “Про організацію управління на підприємствах”; підтримка керівництвом внутрішнього контролю та його роль у формуванні політики підприємства; розробка стандартів та процедур які визначають правила внутрішнього контролю.

2. Оцінка ризиків є ключовим елементом системи внутрішнього контролю. Вона передбачає виявлення та оцінку ризиків, які можуть вплинути на діяльність підприємства, а саме: ідентифікацію ризиків, таких як фінансові витрати, технічні проблеми, зміни в законодавстві; оцінку ймовірності та особливих наслідків ризиків; розробку планів по зниженню або уникненню ризиків, що відповідає вимогам Закону України “Про управління ризиками в державному секторі”.

3. Контрольні процедури - це заходи які підприємства застосовують для забезпечення належного виконання бізнес-процесів та уникнення порушень. Вони включають у себе: встановлення чітких стандартів, для бухгалтерського обліку, фінансової звітності та виробничих процесів; виконання контрольних перевірок та аудиту відповідно до Закону України “Про аудиторську діяльність”; визначення процедур для контролю за витратами та ресурсами.

4. Інформаційні та комунікаційні системи забезпечують передачу даних між різними підрозділами підприємства та зовнішніми організаціями. Це включає: використання внутрішніх комунікацій для своєчасного обміну інформацією між працівниками підприємства; взаємодію з державними органами для виконання вимог законодавства (податкові органи, органи статистики, екологічні перевірки тощо) взаємодіє з державними органами регулюється Законодавством України про податкову звітність.

5. Моніторинг є невід'ємною частиною системи внутрішнього контролю, адже він забезпечує оцінку ефективності роботи системи та виявлення порушень: проведення регулярних перевірок та аудиторських перевірок; оцінка результативності контрольних процедур на основі показників діяльності виробничого підприємства.

6.Коригуючі дії. Якщо виявлено порушення або недоліки необхідно вжити коригуючих дій для усунення цих проблем. Коригуючі дії включають у себе: оновлення внутрішніх процедур і стандартів; підвищення кваліфікації працівників відповідальних за контроль; коригування бізнес-планів і стратегій відповідно до змін на ринку чи в законодавстві.

Для того щоб система внутрішнього контролю працювала ефективно всі її елементи повинні бути інтегровані між собою. При інтеграції всіх елементів підприємство зможе:

- узгоджувати контрольні процедури з основними бізнес-цілями підприємства;

- оперативно реагувати на зміни і проблеми в процесах виробництва та управління;
- підвищувати ефективність управлінських рішень.

Висновки до першого розділу

Отже, організація бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві є важливим чинником що забезпечує не лише ефективне управління підприємством а й виконання вимог законодавства та забезпечення його фінансової стабільності. Систематичний підхід до обліку витрат, доходів, а також використання сучасних технологій дозволяє досягти високих результатів в управлінні підприємством. Тобто, організація бухгалтерського обліку на сільському підприємстві є надзвичайно важливою для його стабільного розвитку. Врахування специфіки виробництва, правильний облік біологічних активів, витрат на основні засоби та продукцію, є запорукою точності фінансової звітності та ефективного управління ресурсами підприємства. Належна система внутрішнього контролю допомагає забезпечити точність обліку та знизити ризик помилок.

Організація внутрішнього контролю на сільськогосподарському підприємстві є надзвичайно важливою для забезпечення ефективності та стабільності виробничих процесів, а також для дотримання законодавчих вимог. Використання сучасних методів і технологій, правильно організований документообіг, регулярний аналіз фінансових і матеріальних ресурсів допомагають мінімізувати ризики та підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку. Водночас дотримання вимог національного законодавства і стандартів, зокрема, таких як Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”, “Про сільськогосподарську техніку”, є обов'язковим для забезпечення належної роботи внутрішнього контролю в аграрному секторі.

Інформаційне забезпечення та складові елементи системи внутрішнього контролю є важливими для стабільної і ефективної роботи сільськогосподарських підприємств. Врахування вимог законодавства зокрема Законів України про бухгалтерський облік, електронні документи, податкову звітність, є необхідною умовою для правильного функціонування системи внутрішнього контролю [27]. Це забезпечує контроль за ефективністю використання ресурсів, дотриманням стандартів і технологій, а також запобіганням порушення і зловживанням у діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФОП ЛУБЯНОВ

2.1. Фінансово-економічна характеристика ФОП Лубянов

Фізична особа-підприємець (ФОП) Лубянов є суб'єктом підприємницької діяльності, що здійснює свою діяльність відповідно до вимог українського законодавства. Як і інші фізичні особи-підприємці ФОП Лубянов може вести діяльність у різних сферах таких як торгівля надання послуг виробництво або інші види діяльності що не суперечать законодавству України. Спрощена система оподаткування, яка доступна для ФОП є одним із ключових елементів, що визначає фінансово-економічну діяльність підприємця.

ФОП Лубянов є фізичною особою підприємцем, що означає, що він не має юридичну особу, а підприємницька діяльність ведеться на основі реєстрації в органах державної податкової служби.

Підприємець може працювати, як на спрощеній, так і на загальній системі оподаткування, залежно від обраної ним системи та виду діяльності.

ФОП Лубянов займається виробництвом та реалізацією свинини, що є важливою частиною сільськогосподарської діяльності в Україні.

Підприємство має невелику кількість працівників, це вказує на його малий або середній розмір із орієнтацією на місцеві ринки та спеціалізовану продукцію. Організаційно-правова форма визначає основні аспекти фінансування, оподаткування та управління.

Як вже було зазначено вище, основним видом діяльності підприємства є виробництво та реалізація свинини.

Чисельність працівників на підприємстві становить 10 осіб що вказує на малий розмір підприємства. Це означає що всі функції пов'язані з виробництвом свинини виконуються невеликою кількістю працівників.

Підприємство не є платником ПДВ.

Доходи підприємства залежить від кількості виробленої та реалізованої продукції. Тобто основним доходом підприємства є продаж свинини. Підприємство використовує різні канали збуту, наприклад, локальні ринки та оптових покупців, ресторанів та мережу супермаркетів “Наш Край”.

Для оцінки фінансово-економічної діяльності ФОП важливим є вивчення звітності та документів які відображають результативність та ефективність підприємства. Аналіз підприємства відображено у додатку Б та додатку В.

Фінансова діяльність ФОП Лубянов має декілька ключових та основних показників, які визначають його ефективність, а саме:

1. Доходи - це сума грошей яку підприємство отримує від своєї діяльності. Важливим є динаміка доходів, а також сезонні коливання, особливо, якщо є дія певних факторів, наприклад, свята чи економічні умови.

2. Витрати - це певна кількість коштів, які підприємство витрачає для того, аби закупити матеріали, заплатити за комунальні платежі, нарахувати заробітну плату працівникам та податки, забезпечити усе необхідне задля подальшої діяльності (корм, послуги ветеринарів тощо).

3. Прибуток - це різниця між доходами та витратами. ФОП Лубянов має на меті отримання прибутку що є основним показником ефективності бізнесу. Рентабельність та стабільність прибутку залежить від ряду факторів, таких як ефективність управління витратами та ціноутворення.

4. Податкові зобов'язання. Важливим є показники сплачених податків, таких як, єдиний податок, податок на прибуток, внески до соціальних фондів. Підприємство не є платником ПДВ.

Оцінка фінансової стійкості ФОП Лубянов оцінюється за кількома критеріями:

- важливим аспектом є здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання, що характеризується рівнем ліквідності підприємства;

- оцінка можливості своєчасно покривати свої фінансові зобов'язання. Підприємство має стабільний дохід і контролює свої витрати,

тож його платоспроможність є високою;

- Рентабельність. Оцінка ефективності використання капіталу, що відображається у відношенні прибутку до доходів або витрат.

ФОП Лубянов, як і будь-який підприємець, стискається з певними фінансово-економічними ризиками. Наприклад, економічні ризики які включають коливання ринкових цін та зміни в економічній політиці державі, як наслідок зростає вартість ресурсів та товарів.

Також є правові ризики. Правові ризики - це зміни в податковому законодавстві можливі перевірки з боку податкових та контролюючих органів. Якщо брати до уваги технічні ризики, то в залежності від виду діяльності можуть виникати ризики, які пов'язані з технічними помилками, поломками обладнання або неефективним використанням ресурсів у процесі виробництва.

Наявність напів автоматизованої системи обліку на виробничому підприємстві означає, що ведення бухгалтерії використовується програми, які автомазують деякі процеси (обробку фінансових даних, складання звітності та нарахування податків). Проте більшість операцій все ще потребує втручання бухгалтерів для ведення даних перевірки інформації та прийняття рішень.

Для ФОП Лубянов є важливим планування подальшого розвитку свого бізнесу, яке включає у себе розширення діяльності. Тобто, є можливість виходу на нові ринки або відкриття нових точок продажу та надання послуг. Також, ФОП Лубянов може оптимізувати витрати та підвищити доходи, шляхом розширення асортименту чи збільшенням цін на продукцію. Модернізація технічного оснащення або закупівля нових ресурсів здатна покращити якість продукції.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби

Бухгалтерська служба на виробничому сільськогосподарському підприємстві ФОП Лубянов, яке займається виробництвом та реалізацією свинини є ключовим підрозділом, який забезпечує ведення бухгалтерського обліку, фінансову звітність, контроль за рухом фінансових та матеріальних ресурсів, а також дотримання податкового законодавства. Беручи до уваги специфіку підприємства, яке здійснює виробничу діяльність у галузі тваринництва, бухгалтерія має важливу роль у підтримці фінансової стабільності та прозорості фінансових та господарських операцій на підприємстві.

Тож, у даному випадку, в бухгалтерії працює чотири спеціалісти, що вказує на невеликий, але достатньо функціональний склад бухгалтерської служби для даного підприємства. Бухгалтерська служба включає у себе головного бухгалтера та трьох спеціалістів, кожен з яких має чітко визначені обов'язки.

На сільськогосподарському підприємстві ФОП Лубянов структура бухгалтерії виглядає наступним чином. Структуру зображено на рисунку 2.1.

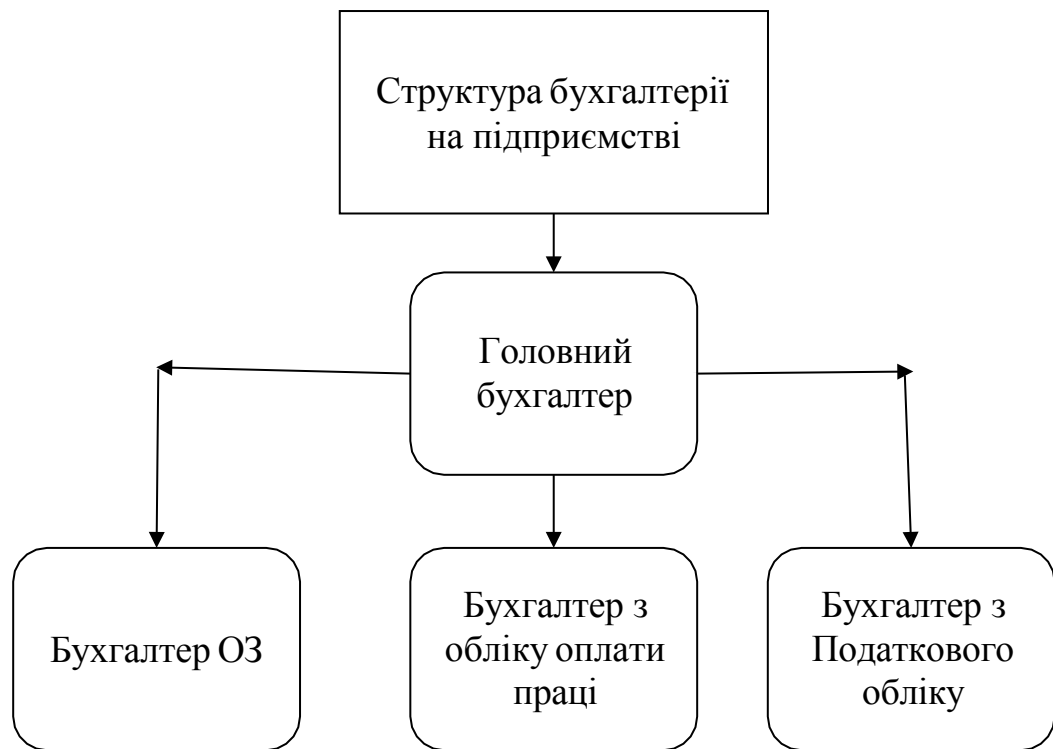

Рис 2.1. Система бухгалтерської служби

Головний бухгалтер сільськогосподарського підприємства ФОП Лубянов керує роботою бухгалтерської служби та здійснює контроль за правильністю ведення бухгалтерського обліку. Він забезпечує підготовку фінансової звітності та взаємодії з податковими органами і відповідає за податкову політику підприємства.

Бухгалтер з обліку основних засобів та матеріальних цінностей відповідає за облік основних запасів, техніки, будівель та іншого обладнання, а також матеріальних цінностей таких, як корми, медикаменти для свиней, інвентар.

Бухгалтер з обліку праці та заробітної плати займається розрахунком заробітної плати працівників підприємства, відрахуванням податків та внесків до фондів соціального страхування, а також веде облік відпусток, лікарняних та інших видів оплачуваних відпусток.

Бухгалтер з податкового обліку та звітності спеціалізується на веденні податкового обліку, підготовці та подачі податкових декларацій, зокрема,

щодо єдиного податку, податку на прибуток. Крім того, цей бухгалтер відповідає за взаємодію з податковими органами та контроль за своєчасністю сплати податків.

Організація роботи бухгалтерської служби на такому підприємстві включає ключові аспекти, які зображено на рисунку 2.2.

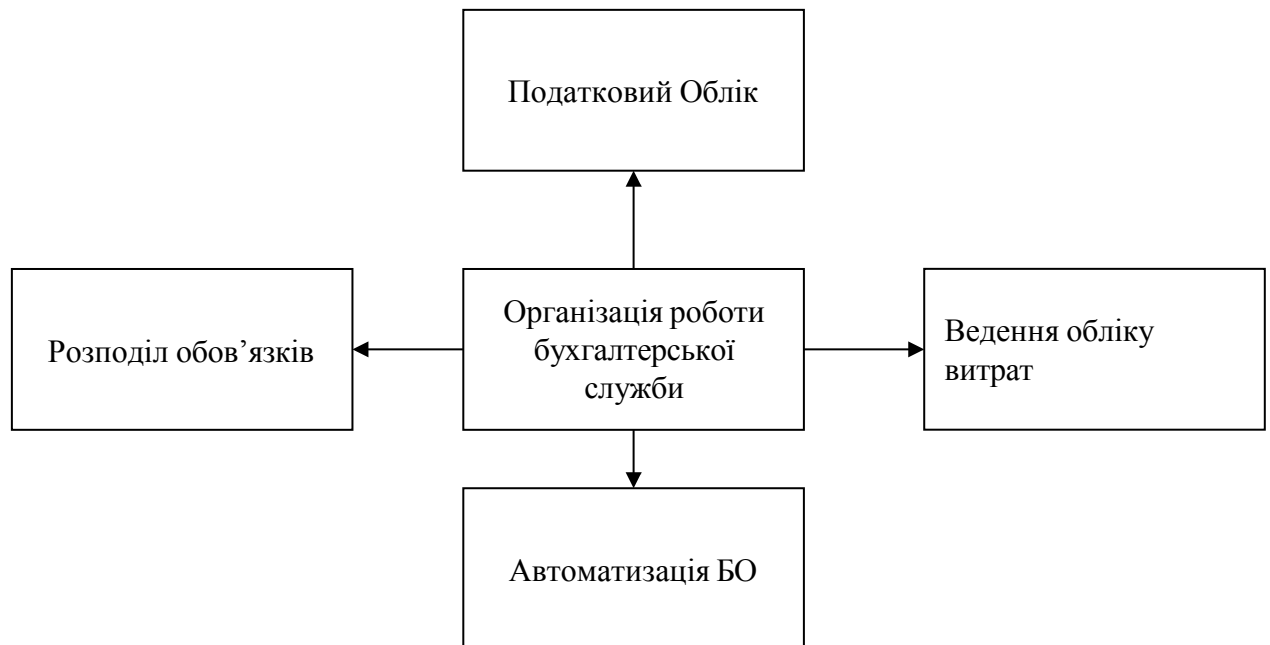

Рис.2.2 Організація бухгалтерської служби

Завдяки чітко визначеним обов'язкам, кожен бухгалтер відповідає за свою сферу діяльності, що дозволяє знизити навантаження на одного працівника та забезпечити високий рівень спеціалізації. Головний бухгалтер координує роботу підлеглих, здійснює контроль за своєчасним і правильним виконанням бухгалтерських операцій та консультує спеціалістів з питань нормативно-правових актів.

Для забезпечення ефективної роботи бухгалтерської служби на сільськогосподарському підприємстві активно використовуються спеціалізовані програми для ведення бухгалтерії та фінансової звітності такі як 1С: Бухгалтерія та М.Е.Дос. Але якщо не брати до уваги програмне забезпечення, на підприємстві досі ведеться форма обліку, яка передбачає оброблення інформації та господарських операцій без автоматизованих програм. Це є значним недоліком на підприємстві. При

повній автоматизації можливість обробляти фінансові документи збільшиться, а кількість помилок значно зменшиться. Для подання звітності до податкових органів використовується автоматизовані програми.

Ведення обліку витрат на виробництві є однією з основних задач бухгалтерської служби. Облік витрат на виробництво включає в себе: закупівлю кормів; витратних матеріалів для утримання свиней (ліки, вітаміни, ветеринар); витрати на заробітну плату працівників, безпосередньо, які займаються доглядом за тваринами та виробничим процесом; витрати на енергоносії, воду, опалення та інші комунальні послуги необхідні для функціонування підприємства; амортизація техніки та обладнання для обробки свинини.

Бухгалтерська служба зобов'язання вести облік таких витрат по кожному виду діяльності що дозволяє правильно визначити собівартість продукції.

Враховуючи, особливості сільськогосподарського підприємства, бухгалтерська служба повинна дотримуватися норм податкового законодавства, яке регулює діяльність аграрію. Це включає облік і своєчасно сплату податків (ЄСВ, податок на прибуток, податок на землю, соціальні внески та інші), а також подача відповідної звітності. Згідно з Податковим кодексом України сільськогосподарське підприємство може застосовувати спрощену систему оподаткування, що полегшує ведення обліку та знижує податкове навантаження на нього.

Бухгалтерська служба підприємства ФОП Лубянов з виробництва та реалізації свинини, складає і подає різноманітну фінансову та податкову звітність.

Фінансова звітність включає баланс підприємства звіт про фінансові результати рух грошових коштів який відображає результати діяльності підприємства за конкретний період часу.

Податкова звітність. Підприємство регулярно (щоквартально) подає податкові декларації стосовно єдиного податку, податку на прибуток та

інших обов'язкових платежів. У зв'язку із спрощеною системою оподаткування бухгалтер повинен подати декларацію єдиного податку.

Звітність для органів статистики. Окрім фінансової та податкової звітності, бухгалтерська служба також готує звіти для Державної статистики, що включають дані про виробництво, використання ресурсів та інші економічні показники підприємства.

Бухгалтерська служба виробничого сільськогосподарського підприємства активна взаємодія з іншими підрозділами підприємства. Підрозділи які існують на підприємстві зображено на рисунку 2.3.

Виробничий підрозділ існує для отримання даних про витрати на виробництво, кількість виготовленої продукції, необхідні закупівлі такі, як корми, ліки, техніку, інвентар тощо. Взаємодія з персоналом для розрахунку заробітної плати, пільг премії, відпусток, а також соціальних внесків. З юридичним підрозділом взаємодії для консультації щодо правильності укладання договорів, а також виконання законодавчих вимог.

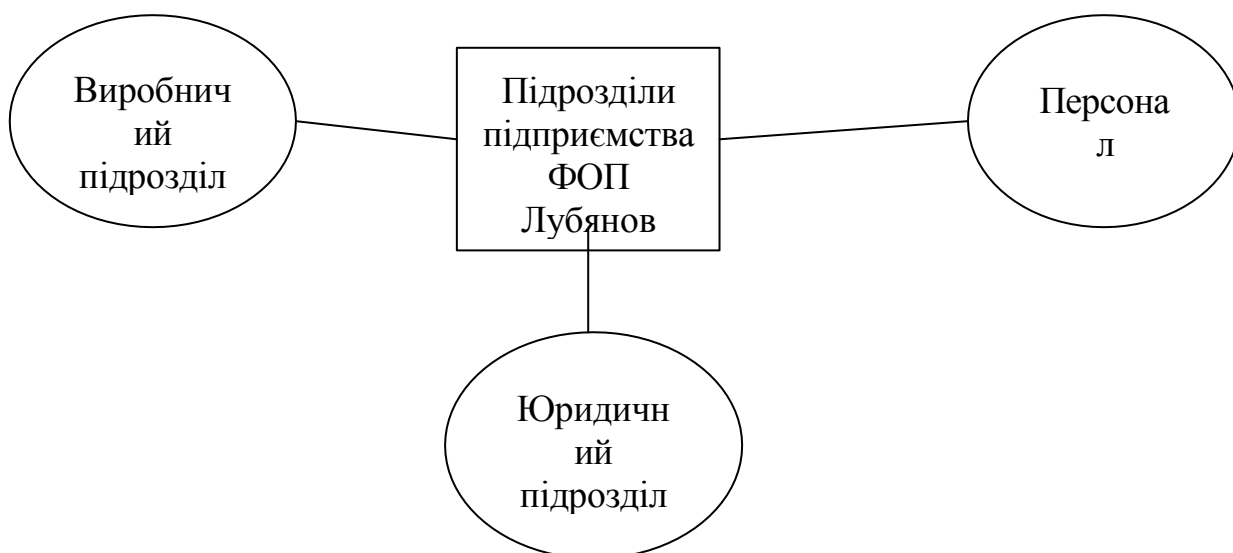

Рис.2.3. Підрозділи підприємства

З метою підвищення ефективності роботи бухгалтерії та бухгалтерської служби підприємство ФОП Лубянов використовує такі технології:

- Електронний документообіг це використання програм для обміну електронними документами між підрозділами та контрагентами;
- Автоматизація бухгалтерії впровадження програмних продуктів для обліку і складання звітності (1С:Бухгалтерія та М.Е.Дос);
- Аудит та контроль для регулярних внутрішніх перевірок та зовнішніх аудиторських перевірок задля забезпечення прозорості фінансових операцій на виробничому підприємстві.

2.3. Удосконалення організації бухгалтерського обліку на виробничому підприємстві ФОП Лубянов

Наявність напів автоматизованої системи обліку на виробничому підприємстві означає, що ведення бухгалтерії використовуються програми, які автоматизують деякі процеси у бухгалтерській службі. Автоматизовані програми використовуються для обробки фінансових даних, складання звітності, нарахування заробітної плати та відрахування податків. Проте більшість інформації та господарських операцій на підприємстві все ще ведеться вручну бухгалтерами, що ускладнює процес перевірки інформації для прийняття рішень.

При повній автоматизації підприємства та зберіганню документів в електронному вигляді, буде можливо прискорити процес пошуку та обробки інформації на підприємстві та зменшити обсяг паперової документації і забезпечити зручний доступ до усієї необхідної інформації.

Тобто, незважаючи на наявність автоматизації у бухгалтерській службі підприємства можуть виникати певні проблеми, які пов'язані з обмеженими можливостями напів автоматизованої системи

бухгалтерського обліку. Основними проблемами та напрямками удосконалення обліку можуть бути наступні:

1. Оптимізація робочих процесів. Оскільки напівавтоматизовані системи не здатні повністю автоматизувати всі бухгалтерські операції на підприємстві, важливо чітко розподілити обов'язки між бухгалтерами та забезпечити оптимізацію робочих процесів. Для цього можна розробити детальні інструкції для кожного спеціаліста та використовувати автоматичні функції програмного забезпечення для зменшення обсягу рутинної роботи.

2. Автоматизація обліку витрат на виробництво. Враховуючи, що підприємство займається сільськогосподарським виробництвом у сфері тваринництва, важливо правильно вести облік витрат на корм, медикаменти, енергоносії та інші матеріальні ресурси. Напівавтоматизована система може бути удосконалена шляхом інтеграції з програми для управління запасами, що дозволить автоматично обчислювати витрати на виробництво та контролювати їх у реальному часі.

3. Покращення управлінської звітності. Не дивлячись на те, що автоматизація дозволяє зменшити трудовитрати на складання звітності, важливо забезпечити, щоб система звітності була максимально інформативною та відповідала вимогам керівництва підприємства. Для цього можна інтегрувати додаткові функції звітності, які дозволять гнучко налаштовувати форму звітів, що допомагають приймати оперативні управлінські рішення на підприємстві.

4. Вдосконалення податкового обліку. Враховуючи, що сільськогосподарське підприємство застосовує спрощену систему оподаткування, дуже важливим є система обліку яка враховує цю особливість. Для цього можна інтегрувати функції, які автоматично обчислюють податкові зобов'язання залежно від типу обраної системи оподаткування та забезпечують автоматичне формування податкових декларацій.

5. Навчання та підвищення кваліфікації бухгалтерів. Незважаючи на використання напів автоматизованої системи, важливо забезпечити належний рівень кваліфікації бухгалтерів на підприємстві. Автоматизація не може повністю замінити людське втручання в складні чи нестандартній ситуації. Регулярні тренінги та консультації з податкового законодавства та бухгалтерії дозволять працівникам бухгалтерської служби ефективніше справлятися з поточними завданнями.

Також для удосконалення бухгалтерської служби та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві можна впровадити сучасні технології, такі як електронний документообіг, інтеграція з іншими системами управління та використання хмарних технологій. Їх характеристика зображена у таблиці.

Таблиця 2.1

Назва технології та їх характеристика

Назва технології	Характеристика
Електронний документообіг	Дозволить зменшити використання паперових носіїв, прискорити обробку документів, зменшити ризики втрат важливих даних та дозволить більш оперативно взаємодіяти з контрагентами та державними органами.
Інтеграція з іншими системами управління	Враховуючи, що підприємства займається виробництвом свинини, є сенс інтегрувати бухгалтерську службу з програмами для управління, виробничими процесами, складом закупівлями, та продажами. Це дозволить автоматично передавати дані між різними підсистемами, зменшити кількість помилок, збільшити ефективність управління фінансовими потоками.
Використання хмарних технологій	Перехід на хмарні технології дозволить зберігати бухгалтерські дані в безпечному онлайн середовищі, забезпечить доступ до звітності та документів у будь-який час із будь-якого місця, спростить доступ до оновлень програмного забезпечення.

Удосконалення організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві ФОП Лубянов передбачає оптимізацію робочих процесів через інтеграцію нових технологій,

поліпшення автоматизації облікових функцій, покращення управлінської та податкової звітності, а також підвищення кваліфікації бухгалтерів. Це дозволить не тільки підвищити ефективність роботи бухгалтерської служби, а й забезпечити підприємство стабільність та прозорість фінансових операцій.

Висновки до другого розділу

Діяльність підприємства що займається виробництвом та реалізацією свинини має свої переваги та суттєві виклики. Наявність 10 працівників вказує на невеликий масштаб підприємства. З правильною організацією бізнесу та ефективним управлінням підприємство є прибутковим. Основними чинниками успіху є ефективне використання ресурсів, контроль за витратами та маркетингова стратегія для збуту продукції. З огляду на можливі економічні та технічні ризики, підприємство має ретельно планувати свій розвиток та стратегічні напрямки діяльності.

Для невеликого підприємства важливо забезпечити організацію обліку таким чином, щоб кожен працівник розумів свою роль у процесі. Облік має охоплювати всі важливі аспекти: фінансові, матеріальні, трудові та виробничі ресурси. Враховуючи невелику кількість працівників, необхідно використовувати спрощені форми обліку, які не вимагають значних витрат часу, але при цьому забезпечують прозорість і контроль.

Підсумовуючи, на виробничому підприємстві ФОП Лубянов, враховуючи невелику кількість працівників, організація обліку та внутрішнього контролю повинна бути максимально спрощеною, гнучкою і адаптованою до потреб підприємства, при цьому забезпечуючи належний рівень контролю та точності обліку.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФОП ЛУБЯНОВ

3.1. Специфіка організації системи внутрішнього контролю ФОП Лубянов

Фізична особа-підприємець ФОП лубянов, що займається виробництвом і реалізацією свинини має штат з 10 працівників, з яких чотири займаються бухгалтерським обліком. Враховуючи розмір підприємства та його специфіку діяльності, організація внутрішнього контролю повинна бути оптимізованою для забезпечення ефективного управління ресурсами та мінімізація ризиків з точністю фінансової звітності.

Специфіка організації системи внутрішнього контролю на даному підприємстві включає кілька ключових аспектів:

1. Розподіл обов'язків серед працівників. Для забезпечення ефективного внутрішнього контролю на ФОП лубянов чітко розподілені функції між працівниками бухгалтерії.

2. Внутрішні процедури перевірки або процедури внутрішнього контролю. Для забезпечення точності обліку та запобігання помилок і зловживань було впроваджено чітко прописані процедури перевірок кожної фінансової операції. Це включає перевірку правильності оформлення рахунків контролювання витрат на виробництві та забезпечення регулярних перевірок наявності товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ).

3. Документування всіх операцій. Усі господарські операції, які

пов'язані з виробництвом та реалізацією свинини обов'язково належно задокументовані. Усі фінансові рухи відображаються у бухгалтерських документах та відповідають вимогам чинного законодавства. Це включає правильне ведення обліку запасів, реєстрацію витрат і доходів а також підготовку податкових звітів.

4.Інвентаризація запасів і контроль за ними враховуючи специфіку виробництва свинини, на підприємстві було налаштовано систему контролю за сировиною та готовою продукцією. Регулярна інвентаризація допомагає виявити будь-які невідповідності між фактичними залишками та обліковими. Це дозволяє вчасно реагувати на можливі помилки або проблеми в обліку на підприємстві.

5.Автоматизація обліку на підприємстві. Для малих підприємств, таких як ФОП Лубянов, впровадження простих автоматизованих програм для обліку та контролю є доцільним та ефективним. Це дозволяє зменшити кількість людських помилок, скоротити час на обробку даних та підвищити точність фінансових звітів. Наприклад, автоматизовані системи допомагають в обліку продажів, витрат на виробництво та запасів.

6.Внутрішній аудит. Враховуючи розмір підприємства внутрішній аудит проводиться один або кілька разів на рік для того, щоб перевірити правильність ведення обліку, відповідність внутрішнім стандартам та нормативним вимогам. Це дозволяє своєчасно виявити проблеми та внести необхідні корективи в облікову практику на виробничому підприємстві аграрного сектору.

7.Дотримання законодавчих вимог. Система внутрішнього контролю на ФОП Лубянов гарантує дотримання вимог податкового та трудового законодавства України. Це критично важливе для запобігання штрафам та санкціям з боку державних органів. Регулярне надання звітів та перевірка дотримання норм дозволяють уникати юридичних ризиків на підприємстві.

3.2. Побудова оптимальної системи внутрішнього контролю на виробничому сільськогосподарському підприємстві ФОП Лубянов

Не дивлячись на те, що система внутрішнього контролю враховує специфіку підприємства, його розмір та вид діяльності, все ще є аспекти, які необхідно удосконалити у системі внутрішнього контролю.

Наприклад, як було зазначено вище на виробничому підприємстві ФОП Лубянов є розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерської служби. Тобто, один працівник відповідає за облік доходів від продажу свинини, інший за облік витрат на виробництво, третій за зберігання документації та складання звітності і четвертий за податкову звітність та контроль на підприємстві. Проте є необхідним скласти відповідні документи і затвердити офіційно обов'язки кожного працівника. Тобто, власник підприємства може створити регулюючі документи в яких буде чітко прописані обов'язки кожного працівника, його завдання та функції на підприємстві. При необхідності можна скласти графіки, наприклад, графік для подання звітності або графік для подання аналізу даних на підприємстві. Бухгалтерська служба обробляє всі господарські операції та документи на підприємстві вчасно, все ще є недоліком напів автоматизована система обліку що впливає на внутрішній контроль. Тобто, на підприємстві є система підтвердження кожної фінансової операції через відповідні документи (платіжні доручення, накладні, акти виконаних робіт, тощо), проте, не всі фінансові господарські операції ведуться в автоматизованих системах.

Збоку інвентаризації, є необхідність для створення певного переліку працюючих осіб, які будуть здійснювати інвентаризацію згідно графіків, які теж треба запровадити на підприємстві. Це дозволить більш ефективно виявляти несанкціоновані використання товарно-матеріальних цінностей та перевіряти правильність обліку запасів і при необхідності проводити

регулярні інвентаризації, особливо, для сировини та виготовленої продукції.

Як вже було зазначено вище, щодо напів автоматизованої системи обліку на підприємстві, є необхідність впровадження повної автоматизації усіх господарських процесів. Це необхідно для спрощення бухгалтерського обліку, яке дозволить знизити ймовірність помилок та забезпечити максимізацію у точності даних. Також, впровадження повної автоматизованої системи обліку та контролю на підприємстві, допоможе зменшити навантаження на бухгалтерську службу та підвищити ефективність роботи працівників підприємства.

Для забезпечення ефективного використання ресурсів та контролю за витратами необхідно створити систему контролю за кожною статтею витрат. Докладніше зображено у таблиці.

Таблиця 3.1.

Назва контролю та їх характеристика

Назва контролю	Характеристика
Контроль за витратами виробництво	Сільське господарство - це виробництво з високими змінами витратами важливо мати чіткий облік витрат на сировину енергію паливо плату праці та інші виробничі витрати.
Контроль за використанням фінансових ресурсів	По педанов повинен мати чітко визначені процедури перевірки руху грошових коштів на рахунках підприємства. Всі платежі повинні бути підтверджені відповідними документами (контракти, акти виконаних робіт,рахунки фактури). Важливо здійснювати контроль за надходженням доходів від продажу продукції та забезпечувати своєчасну оплату податків.
Планування і бюджетування підприємства	Для ефективного управління підприємством потрібно впровадити систему планування, яка дозволить прогнозувати доходи та витрати. Складання бюджетів на різні періоди дозволить контролювати витрати та забезпечити належну фінансову дисципліну на підприємстві.

Враховуючи невеликий масштаб виробничого підприємства ФОП Любянов, регулярні внутрішні перевірки та аудити мають дуже важливе значення для своєчасного виявлення можливих порушень, шахрайств або недоліків в обліку. Внутрішній аудит на підприємстві може здійснюватися раз на рік або при виникненні необхідності у цьому. Необхідність аудиту зазначена у наступній таблиці.

Таблиця 3.2.

Аудит та його характеристика

Назва	Характеристика
Перевірка правильності введення бухгалтерського обліку	Проводиться перевірка відповідності документів та записів у бухгалтерській службі реальним фінансовим операціям, а також відповідність поданих звітів податкових вимог.
Виявлення та усунення помилок у документації	Внутрішні перевірки на підприємстві можуть допомогти виявити можливі недоліки в оформленні документації. Ці недоліки можуть призвести до штрафів або санкцій з боку податкових органів.

Для підприємства ФОП Любянов, яке працює на третій групі оподаткування, надзвичайно важливо дотримуватись вимог податкового законодавства та правильно відображати всі операції бухгалтерії.

Пропозиції, які ми надаємо щодо дотримання вимог відображено у наступній таблиці.

Таблиця 3.3.

Пропозиції дотримання вимог та їх характеристика

Назва пропозиції	Характеристика
Запровадження чітких процедур складання звітності	Необхідно розробити чіткий графік подання податкових декларацій, звітів про доходи та витрати, а також забезпечити своєчасну оплату податків та зборів.
Навчання персоналу	Важливо проводити навчання та тренінги для працівників бухгалтерської служби щодо актуальних змін у Податковому законодавстві, аби забезпечити відповідність діяльності підприємства вимогам податкових органів.

Висновки до третього розділу

Організація ефективної системи внутрішнього контролю на ФОП Лубянов має майже чітку єрархію обов'язків серед працівників бухгалтерії, оптимізацію облікових процесів і впровадження процедур контролю на кожному етапі фінансової діяльності. Беручи до уваги малий розмір підприємства важливо використовувати автоматизовані системи для спрощення та удосконалення обліку, що доволі успішно практикує підприємство. Регулярний внутрішній контроль, а також дотримання законодавчих вимог дозволяють підприємству забезпечити стабільну і безперебійну роботу підприємства та уникати фінансових і юридичних ризиків.

Побудова оптимальної системи внутрішнього контролю на ФОП Лубянов повинна забезпечити ефективне управління ресурсами, точність бухгалтерського обліку, контроль за витратами та доходами, а також відповідність вимогам податкового законодавства. Впровадження чітких процедур обліку, автоматизація процесів і регулярних перевірок на підприємстві, дозволить зменшити ризики фінансових помилок та підвищити ефективність роботи підприємства.

Чітке складання фінансової звітності на підприємстві потребує належно організованих процедур, що забезпечують точність та своєчасність інформації. Перше, що необхідно — це визначити стандарти, які регулюють процес формування звітності (наприклад, МСФЗ або національні стандарти). Процес починається з належного обліку всіх фінансових операцій: від продажів і закупівель до витрат і доходів, які мають бути правильно зафіксовані в облікових документах. Усі бухгалтерські записи повинні бути відображені в первинних документах, які мають відповідати законодавчим вимогам.

Наступним кроком є зведення облікових даних у відповідні фінансові звіти — баланс, звіт про прибутки та збитки, а також звіт про рух грошових коштів. Ці документи повинні бути підготовлені на основі перевірених даних, щоб уникнути помилок та неточностей. Важливою частиною

процедури є внутрішній контроль, який забезпечує перевірку на етапах збору та обробки інформації.

Навчання персоналу бухгалтерії має супроводжувати ці процеси, оскільки лише кваліфіковані фахівці можуть коректно здійснювати облік і підготовку звітності. Навчання включає ознайомлення з актуальними нормативними актами, програмними засобами для ведення бухгалтерії та вимогами до фінансових звітів. Регулярне підвищення кваліфікації дозволяє бухгалтерії бути в курсі нових змін в законодавстві та інноваційних методів обліку.

З метою забезпечення високої якості роботи, необхідно проводити внутрішні перевірки, щоб вчасно виявляти можливі помилки або невідповідності. Кожен співробітник бухгалтерії повинен чітко розуміти свої обов'язки і відповідальність за підготовку фінансової звітності.

Використання автоматизованих систем обліку також допомагає значно скоротити час на складання звітів і мінімізувати людський фактор.

На завершальному етапі звітність має бути надана керівництву для перевірки і затвердження, після чого її можна передавати до податкових органів або іншим зацікавленим сторонам. Таким чином, чітко налагоджені процедури складання фінансової звітності, поряд із навчанням персоналу, є запорукою стабільної роботи підприємства і забезпечення відповідності вимогам законодавства

ВИСНОВКИ

Для виконання кваліфікаційної роботи та для досягнення мети дослідження підприємства було проведено аналіз теоретичних основ організації обліку та внутрішнього контролю на аграрних підприємствах:

1. Було оглянуто наукові праці та літератури з питань обліку та внутрішнього контролю на сільськогосподарських підприємствах.

2. Було вивчено існуючі методи удосконалення облікових систем та контрольних процедур на малих підприємствах аграрного сектору.

Також було оцінено поточну систему обліку та внутрішньогосподарського контролю на підприємстві ФОП Лубянов:

1. Було проаналізовано наявну систему обліку та внутрішнього контролю, оцінено кадрові ресурси та їх підготовка на підприємстві, яке займається виробництвом та реалізацією свинини.

2. Систематизовано інформацію щодо витрат на сировину, енергію, та інші виробничі витрати.

3. Проведено Аналіз внутрішніх перевірок, інвентаризації та аудиту на підприємстві а також визначено частоти та методи перевірок а також їх вплив на точність обліку та зменшення ризиків.

4. Було проаналізовано кваліфікації та функції бухгалтерської служби, вивчено можливості підвищення ефективності роботи персоналу шляхом додаткового навчання або перекваліфікації працівників та участь у тренінгах.

Перелік виконаних робіт забезпечує комплексний підхід до оцінки і вдосконалення системи обліку та внутрішнього контролю на підприємстві ФОП Лубянов. Це дозволяє підвищити ефективність його діяльності зменшити фінансові ризики та відповідати вимогам законодавства.

Удосконалення організації обліку на підприємстві ФОП Лубянов, що займається виробництвом та реалізацією свинини, дозволить знизити ймовірність помилок та підвищити ефективність управління фінансовими та виробничими аспектами на підприємстві. Враховуючи невелику чисельність працівників, важливо створити регламенти чітких обов'язків серед бухгалтерії, задля забезпечення прозорості операцій та контролю за витратами і доходами.

Напівавтоматизована система обліку, яка використовується на підприємстві має значний потенціал для оптимізації процесів обробки даних та підвищення їх точності. Проте, для забезпечення більшої ефективності та зниження людського фактору, рекомендується поступово розширювати функціональність програмного забезпечення, зокрема, для автоматизації обліку ТМЦ, виробничих витрат і обчислення податків.

Також важливим аспектом внутрішнього контролю є забезпечення прозорості в обліку витрат, пов'язаних з виробництвом та реалізацією свинини. Це включає регулярно перевірку і коригування витрат на сировину, паливо, енергію та оплату праці. Удосконалення процедур контролю за використанням ресурсів дозволить підвищити ефективність виробничих процесів та знизити непотрібні витрати підприємства.

Також, рекомендується забезпечити навчання персоналу та підвищення їх кваліфікації шляхом тренінгів та курсів. Це дозволить своєчасно реагувати на зміни в законодавстві та впроваджувати нові Методи обліку і контролю.

Таким чином, удосконалення організації обліку та внутрішньогосподарського контролю на ФОП Лубянов є важливим кроком для підвищення ефективності, прозорості і стабільності підприємства, щоб в свою чергу дозволить забезпечити надійне управління фінансовими потоками та знизити ризики, які пов'язані з виробничою діяльністю ФОП Лубянов в аграрному секторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова Н.О. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва/ Центр учбової літератури, 2018.-300 с.
- 2.Акентьєва О.Б. Підвищення економічної ефективності системи внутрішнього контролю підприємства: дис. ... кандидата екон. наук: 08.06.01 / Акентьєва Олена Борисівна. – Донецьк, 2006. – 198 с
3. Амбросов В.Я. Облікова політика в агроформуванні / В.Я.Амбросов, Т.Г.Маренич // Економіка АПК. - 2004. - № 7. - С. 96-99.
4. Барановська Т.В. Облікова політика: рівні, суб'єкти, складові / Т.В. Барановська // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2003. –№ 3 (25). – С. 18–26
5. Бачо, Р. Компаративний аналіз моделей організації надання послуг з бухгалтерського обліку: аутсорсинг, інсорсинг, косорсинг / Роберт Бачо, Вікторія Макарович // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2019. – N 2(43). - С. 11-16. – Режим доступу : DOI : 10.26642/rbo-2019-2(43)-11-16.
6. Бевз О. М. (2017) / “Внутрішній контроль на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та рішення”// Київ: Наукова книга
7. Белоусова І. А. Розвиток бухгалтерської професії як важливий чинник подолання економічної кризи в Україні / І. А. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 5. – С. 3 – 6.
8. Бичкова С .М. Практичний аудит / С. М. Бичкова, Т. Ю. Фоміна,ред. С. М. Бичкова. – 3-є видавн.,доп. – М. : Эксмо, 2009. – 176 с.
9. Білуха М.Т.. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит /М.Т.Білуха,Т.ВМикитенко. – К. – 2005р. – 888 с
10. Бондар В. П. Аудиторські процедури та проблеми їх розробки / В. П. Бондар // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 1 (43). – С. 18–27.
11. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік:

концепція і організація. Бухгалтерський облік і аудит. 2001. № 2. С. 50.

12. Бортняк В.А. Контроль як функція управління фінансовою діяльністю держави. Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: 2020 року, Том 31 (70) №1. С. 118 - 123.

13. Бурцев В.В. Про систему державного, аудиторського та внутрішнього контролю організацій / В.В. Бурцев // Економіка сільськогосподарських та переробних підприємств. – 2000. - № 7. – С. 37-40

14. Бутенко А. І. Проблеми та перспективи організації системи контролінгу на підприємствах України / А. І. Бутенко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2015. - № 1. - С. 148-154.

15. Вовк О.М., Борисюк І.О. Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія / за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с.

16. Гайдуцький П. І., Жук В. М. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз. Економіка України. 2012. №12. С.72-82.

17. Гизятова А. Ш. Аналітичні процедури аудиту організацій:08.00.12 «Бухгалтерський облік/ статистика» / А. Ш. Гизятова; Самарська державна економічна академія – М., 2003. – 22 с.

18. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства: автореф. дис. доктора економічних наук : 08.00.09. Київ, 2017. – 36 с.

19. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. Міжнародний інститут менеджменту. К.: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.

20. Грінченко Г. І. (2014) / “Управлінський облік та контроль на підприємствах аграрного сектора”

21. Давидович І. Є. Аспекти управлінського обліку маркетингової діяльності //Вісник Львівської комерційної академії.–2011. – Випуск 35. - С. 112-119.

22. Загородній А. Г., Корягін М. В., Єлісеєв А. В., Полякова Л. М. Аудит: теорія і практика. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. 453с.
23. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” №996-XIV від 16.07.1999 р.
24. Закон України “Про національну безпеку України” від 21.06.2018 року № 2469 - VII
25. Закон України “Про сільськогосподарську кооперацію” №187-XII від 17 липня 1997 р.
26. Зінов'єва О.Д., Беляєва Л.А. Формування облікової політики на підприємствах. // Вісник ХНАУ.— 2003.— №4.— С. 184
27. Кірейцев Г. Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: монографія. Житомирський держ. технолог. ун-тет. Житомир.: ЖДТУ, 2007. 236 с.
28. Ковальова Т. О. (2016) // “Організація обліку на малих підприємствах: теоретичні та практичні аспекти”// Харків: Харківський національний економічний університет
29. Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг: дис.д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2021. 478 с.
30. Колісник Г. М. Економічна сутність і витрат виробництва і методологія їх дослідження / Г.М. Колісник // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : наук. зб. / за ред. І.Г. Ткачук. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, 2010. – Вип. 6. – Т. 1. – 290 с. – С. 42-49.
31. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України [Електрон. ресурс]. URL: <http://minagro.gov.ua/page/?7632>.
32. Корж М. В. Маркетинг : навч. пос. / М. В. Корж. – К. : ЦУЛ, 2008.– 344 с.
33. Ксьондз С.М. Управління витратами іншої операційної діяльності :

автореф. канд.. дис. за спец. 08.06.04 ; Хмельницький національний університет– 2008. – 23 с.

34. Кужельний М. В., Лінник В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київський нац. екон. ун-тет. – К.: КНЕУ, 2001. 334 с.

35. Кузьменко І. І. (2017) / “Фінансовий облік і внутрішній контроль на малих сільськогосподарських підприємствах”. // Харків: Видавництво ХНАУ

36. Кузьмінський Ю. А. Що таке система бухгалтерського обліку? Бухгалтерський облік і аудит. 2006. № 6. С. 8–11.

37. Ластовецький В. О. Галузевий бухгалтерський облік: проблеми теорії і практики [монографія] / В. О. Ластовецький. – Чернівці : Прут, 2005. – 200 с.

38. Лепетан І.М. Формування концепції стратегічного управління витратами сільськогосподарських підприємств / І.М. Лепетан // Агросвіт. – 2017. – № 10. – С. 20-23

39. Лишиленко О. В. Теорія бухгалтерського обліку : підручник/ О. В. Лишиленко. – К. : ЦНЛ, 2008. – 219 с.

40. Лушкін В. А. Контроль і ревізія підприємств. Навч. посіб. / В. А. Лушкін, В. Д. Понікаров, І. В. Ялдин, А. Є. Ачкасов. – Житомир, 2000. – 368 с.

41. Любар О.О., Василюк М.В. Відображення трансакційних витрат у звітності підприємства. Збірник наукових матеріалів XV Міжнародної

42. Ляхович Г.І. Моделі надання бухгалтерських послуг: узгодження понятійного апарату / Г.І. Ляхович // Економіка і суспільство. – Мукачівський державний університет, 2017. – Вип. 13. – С. 1381–1384.

43. Малюга Н. М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи: монографія. Інститут змісту і методів навчання; Житомирський інжен.-техн. інс-тут. Житомир: ЖІТІ, 1998. 383 с.

44. Мильнер Б.З. Теорія організацій. - М.:Инфра-М, 1998. - 336 с.

45. Михайлов М.Г. Облікова політика підприємств: документальне забезпечення // Ринкова трансформація економіки АПК: кол. монографія у

чотирьох частинах / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Амбросова, Г.Є. Мазнева. Ч.3. Фінансово-кредитна система. —К.: ІАЕ, 2002.— С. 126.

46. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електрон. ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013.

47. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) №41 “Сільське господарство”

48. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2014 року. Частина I / Пер. з англ. – Київ, Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2015. – 1018 с.

49. науково-практичної інтернет-конференції «Наукові підсумки 2017 року»,. – м. Вінниця, 15 грудня 2017 року. – Ч.1, С. 27-31

50. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку: П(С)БО №1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”

51. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку: П(С)БО №7 “Основні Засоби”

52. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку: П(С)БО №9 “Запаси”

53. Організація бухгалтерського обліку. Навч. посіб. / За ред. В. С. Леня. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 696 с.

54. оусова І. Розвиток бухгалтерської професії як важливий чинник подолання економічної кризи в Україні. Бухгалтерський облік і аудит. 2009. No 5. С.3–6.

55. Печенєв О. Ю. (2014) / “Оптимізація бухгалтерського обліку на підприємствах сільського господарства”. // Дніпро: Дніпропетровський національний університет

56. Пічугіна Т.С. Оцінка систем обліку витрат / Т. С. Пічугіна, Н. І. Гордієнко //Научно-технический сборник. – 2003. – No 52. – С. 124-128.

57. Плахтій Т.Ф. Облік витрат на ремонт та модернізацію основних

засобів: бухгалтерські та податкові наслідки / Т.Ф. Плахтій // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2017. – №4. – С.108-116

58. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02 грудня 2010 р.

59. Подольський М. В. (2015) / “Методи контролю та обліку на аграрних підприємствах”. // Львів: Львівський університет

60. Про державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26.12.2008 р. № 835-VI.

61. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18.10.2005 р. № 2982-IV: <http://zakon.rada.gov.ua>

62. Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 р. № 911 [Електрон. ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/911-2007>.

63. Прохоренко О.В. Управління аутсорсингом на промисловому підприємстві : монографія / О.В. Прохоренко, П.В. Брінь ; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». – Х. : Мадрид, 2018. – 234 с.

64. Савченко Л. В. (2016) / “Автоматизація обліку на сільськогосподарських підприємствах: основні проблеми та рішення”. // Київ: Ліра-К

65. Самойлова І. В. (2018) / “Автоматизація обліку в сільському господарстві: Сучасні тенденції”. // Одеса: Одеський національний університет

66. Семенова С. А. (2015) / “Контроль та облік на сільськогосподарських підприємствах: методи та інструменти”. // Київ: Освіта Україна

67. Сідун В.А. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. А. Сідун. – Харків: ХДУХТ, 2003. – 263 с.

68. Слюсарчук Л. Вплив класифікації витрат на прийняття

управлінських рішень / Л. Слюсарчук // Облік і фінанси АПК. – 2006. – No 6. – С.102–106.

69. Сопко В. В. Бухгалтерський облік. Загальна теорія бухгалтерського обліку [Електрон. ресурс]. URL: http://valery.at.ua/_1d/0/2_Sopko_TBO.pdf.

70. Стратегія сталого розвитку України (Проект) [Електрон. ресурс]. URL: <http://ecolabel.org.ua/index.php?id=253/>.

71. Сук Л. К. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук– 2-е вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 507 с .

72. Сухарева О. М. (2019) / “ Удосконалення бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах”. // Київ: Академія

73. Т.О.Каменська, Ю.О.Редька. Внутрішній контроль і аудит в управлінні. - 2015. - 100 с.

74. Удосконалення організації внутрішнього контролю на виробничому підприємстві: новітні теоретичні постулати. О.П.Атамас, С.С.Шулаєва, О.В. Пушкова; URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/467>

75. Чумаченко М. Формування глобальної системи бухгалтерського обліку // Все про бухгалтерський облік. — 2001.— № 68.

76. Шигун М. М. Розвиток теорії і методології моделювання системи бухгалтерського обліку: автореф. дис.д-ра екон. наук: 08.00.09. Держ. акад. статистики, обліку та аудиту. К., 2010. 36 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методи обліку на підприємстві та їх характеристика

Методи	Характеристика
Методи калькулювання собівартості продукції	є одним із основних та головних методів у розрахунки собівартості виробленої продукції на підприємстві. Цей метод включає у себе визначення загальних витрат на виробництво певної кількості товарної продукції. До складу собівартості входять прямі витрати та непрямі витрати. Якщо розглядати прямі витрати, то вони безпосередньо є тісно пов'язаними з виробництвом. Наприклад, витрати на насіння, добрива, оплату праці тощо. Якщо розглядати непрямі витрати, то їх не можна відразу віднести до конкретного виду продукції. Наприклад, до непрямих витрат можна віднести амортизацію техніки, адміністративні витрати тощо.
Метод обліку біологічних активів	Однією з особливих рис сільськогосподарських підприємств є наявність біологічних активів, таких як рослини та тварини. Вони здатні змінювати свою вартість протягом свого розвитку. Для обліку таких біологічних активів використовують спеціальний метод. Він передбачає оцінку їх вартості на основі фізичних характеристик та ринкових цін. До нього враховується вартість біологічних активів на певну дату (з урахуванням їх фізичного стану); зміна вартості в процесі розвитку (наприклад, приріст ваги у тварин або урожайність рослин); витрати на утримання біологічних активів (корм, добрива, ветеринарні послуги). Це дозволяє не лише оцінити фінансові аспекти, а й врахувати зміни в кількості та якості активів.
Метод обліку запасів	Облік запасів таких як насіння, добрива, корм для тварин та інші матеріали здійснюються за допомогою спеціального методу обліку запасів. В цьому процесі обов'язково повинно враховуватися: закупівля запасів за фактичною вартістю на момент придбання; облік витрат на виробництво, як частина загальних витрат підприємства; перерахунок запасів на складі для визначення їх кількості і вартості включаючи нові та залишкові матеріали. Використовуючи цей метод можна ефективно управляти запасами та мінімізувати витрати на їх зберігання
Метод амортизації основних засобів	Для сільськогосподарських підприємств має доволі важливим значення облік основних засобів, наприклад, будівель, техніки, машин тощо. Вони використовуються для виробництва. Амортизація є процесом розподілу вартості активів протягом їх експлуатаційного терміну. Зазвичай застосовуються такі методи амортизації як: прямолінійний метод, метод зменшеного залишку та метод амортизації, що залежить від обсягу виробництва. Суть прямолінійного методу полягає в амортизації, яка розподіляється рівними частинами на весь період служби активу. Суть методу зменшеного залишку полягає в тому, що більша частина амортизації нараховується на початкові роки використання, що підходить для техніки яка дуже швидко зношується. Метод амортизації який залежить від обсягу виробництва має у собі особливість нараховувати залежно від кількості продукції або кількості годин роботи техніки. Цей метод дозволяє точніше відобразити знос та використання основних засобів на виробничому підприємстві сільськогосподарського характеру.
Метод оцінки продукції в процесі виробництва	Сільськогосподарські підприємства часто мають право на податкові пільги або отримують державні субсидії для підтримки розвитку галузі. Облік таких пільг здійснюється окремо й включає: визначення прав на пільги та субсидій; відображення цих доходів у фінансовому обліку та розподіл пільг за різними видами діяльності таких як вирощування, переробка, збут. Даний метод може допомогти підприємствам ефективно використовувати державну підтримку та мінімізувати податкові витрати.

Додаток Б

Оцінка майнового складу ФОП Лубянов за 2020-2023рр., тисяч грн.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % 2024 р. до 2020 р.
	Майно - усього	514 056,60	647 892,32	858 587,87	785 042,63	152,72
1	Необоротні активи	112 321,00	118 365,25	125 632,00	139 875,33	124,53
1.1	Основні засоби	79 623,00	85 632,03	91 632,55	99 562,30	125,04
1.2	Довгострокові біологічні активи	8 020,30	9 968,67	13 222,97	18 645,39	232,48
2	Оборотні активи	169 669,30	181 623,27	196 352,00	215 682,00	127,12
2.1	Запаси	86 230,00	95 632,00	101 235,23	115 988,99	134,51
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	57 630,00	156 112,00	164 985,33	194 652,00	337,76
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	355,00	361,00	367,20	391,00	110,14
2.4	Інші оборотні активи	208,00	198,10	175,26	245,62	118,09
2.5	Витрати майбутніх періодів					
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					
	Капітал- усього	514 056,60	647 892,32	858 587,87	785 042,63	152,72
4.	Власний капітал	196 093,25	210 320,22	229 677,32	265 477,66	135,38
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	15,00	15,00	15,00	15,00	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	52 312,78	56 893,23	64 335,80	71 562,30	136,80
5.1	Довгострокові зобов'язання	3 426,00	29 630,00	36 523,10	42 365,77	1236,60
5.2	Поточні зобов'язання	52 366,98	56 897,33	62 320,00	69 923,00	133,52
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	26 325,00	22 555,90	36 568,33	69 856,44	265,36

Додаток В

Фінансові результати діяльності, на ФОП Лубянов за 2020-2024 рр.,
тисяч грн.

№ з/п	Показник	2020	2021	2022	2023	Відношення у % 2024 р. до 2020 р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	200256,96	256320,20	278993,64	299631,20	149,62
2	Операційні витрати, у тому числі: а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	195630,20	201324,33	236258,00	241632,00	123,51
	б) адміністративні витрати;	4592,30	5123,70	5563,20	5968,33	129,96
	в) витрати на збут;	488,00	986,00	112,50	118,36	24,25
	г) інші операційні витрати.	35680,00	1356,00	986,00	1165,00	3,27
3	Валовий прибуток (збиток)	4626,76	54995,87	42735,64	57999,20	1253,56
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт,	2,31	21,46	15,32	19,36	837,81
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	88526,33	27963,33	91558,33	50320,63	56,84
6	Фінансові та інвестиційні доходи	702,33	47,00	119,60	0,00	0,00
7	Фінансові та інвестиційні витрати	9156,20	6999,50	9116,70		0,00
8	Фінансовий результат до оподаткування	78560,30	18795,45	85124,60		
9	Витрати (дохід) з податку на					
10	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після					
11	Чистий прибуток (збиток)	78560,00	18795,45	85124,60		
12	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34002,60	876,00	5557,24	0,00	-34002,60
16	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	1697,95	34,18	199,19	0,00	-1697,95